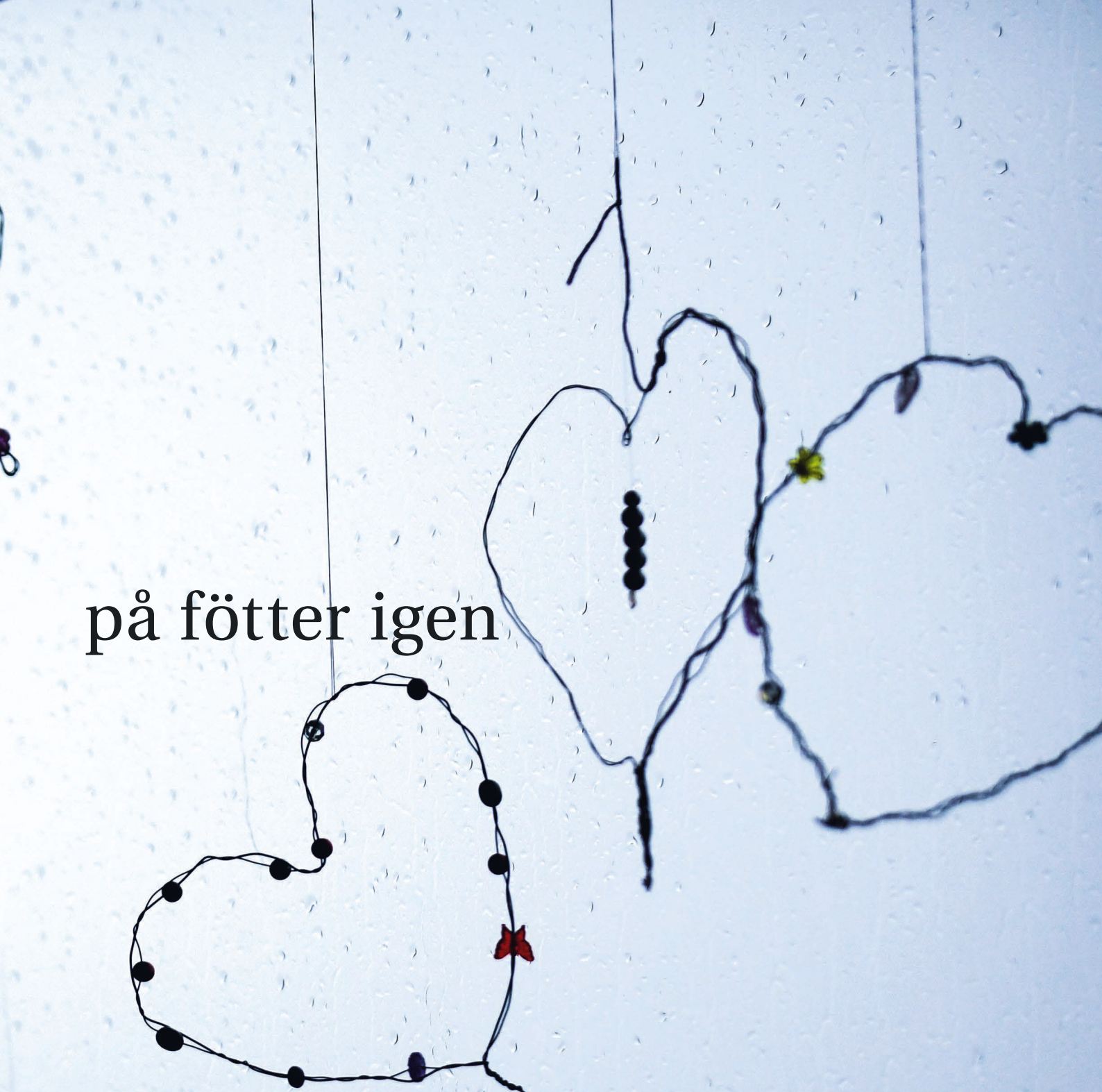

Kraftens Hus

– en mötesplats för att komma

på fötter igen

Underbar utsikt, vackra möbler, fin färgsättning och en härligt varm, hemtrevlig och välkomnande atmosfär. Det låter som en bostadsannons men det är en beskrivning av den känsla man får som besökare på mötesplatsen Kraftens Hus i Borås – ett innovativt pilotprojekt med syftet att hjälpa cancerpatienter att komma på fötter igen via social samvaro, nära samarbeten med olika instanser och genomtänkta aktiviteter som patienterna själva valt.

Efter några år med förstudier, enkäter, workshops och planeringar slog Kraftens Hus upp sina portar i februari i år. Lokalerna ligger i ett trendigt industriområde i designstaden Borås, längst upp i ett stort hus som heter Träffpunkt Simonslång och redan kryllar av 40 olika föreningar.

Till Kraftens Hus Sjukhärad är alla cancerpatienter och deras närstående välkomna tre dagar i veckan.

– Detta är ett unikt samarbete mellan patienter, närstående, Regionalt Cancercentrum Väst, forskare från Chalmers, sjukvården, politiker och tjänstemän från landstinget, designers, kommunen, Försäkringskassan, representanter

Från utsidan ser det inte mycket ut för världen men inne på Träffpunkt Simonsland i Borås skjuler det av många varma mänskliga aktiviteter, till exempel Kraftens Hus.

från olika välfärdsinstitutioner och näringslivet i Borås, säger projektledaren och verksamhetsansvariga Carina Mannefred, som har lång erfarenhet som kurator på sjukhuset i Borås. Sedan sju år tillbaka är hon utvecklingsledare på RCC Väst.

Idén till projektet kom ursprungligen från cancerpatienter som ingår i RCC Västs patient- och närstående råd.

KOMPLETTERANDE INSATSER

– Alla som är berörda vet att cancer är en sjukdom som kräver mer än bara medicinsk behandling. Vi ville skapa ett forum där vi tillsammans kan utveckla det psykosociala stödet, den nödvändiga rehabilitering som många patienter och anhöriga upplever att vården inte kan tillhandahålla idag, säger hon och tillägger att Kraftens Hus inte ska ta över sjukvårdens ansvar för cancerrehabilitering.

– Men vi kan komplettera med vår verksamhet.

Efter bara nio månader har Kraftens Hus Sjuhärad, som drivs av en ideell förening, blivit den dynamiska mötesplats som initiativtagarna hoppats på. Hit kommer cancerberörda i alla åldrar för att fika, prata med andra i samma situation, måla, ta en promenad tillsammans, lyssna på en föreläsning, utöva yoga eller få massage. Detta är ett stödcenter med många strängar på sin lyra och alla aktiviteter är framtagna i tätt samråd med besökarna.

– Ja, detta är en helt användardriven verksamhet, patienterna har varit med på hela resan. Det var faktiskt en patient som kom på namnet Kraftens Hus, säger Carina Mannefred och berättar att man under det här första året har haft mellan 10 och 30 besök i veckan.

Verksamheten stöts delvis av Västra Götalandsregionen i tre år, därefter ska projektet utvärderas. Både politiskt och vetenskapligt.

Forskaren Andreas Hellström på Center for Healthcare Improvement på Chalmers Tekniska Högskola är ansvarig för den vetenskapliga delen av pilotprojektet.

– Detta är ett mycket spännande projekt, ett innovationsprojekt med många olika samverkande aktörer. Det gemensamma syftet är att vara ett komplement till vården som står inför stora utmaningar. Initiativet kom från patienter och närstående som såg luckan i systemet, bristen på rehabilitering och psykosocialt stöd, och därefter har vi tillsammans med alla aktörer designat verksamheten för att möta det gemensamma behovet.

"Gå inte före mig, jag kanske inte leder.

Gå inte före mig, jag kanske inte följer.

Bara gå bredvid mig och var min vän"

-Albert Camus

kraftens hus
stöd för cancerberörda

...pilotprojekt i fokus

I motsats till uttrycket "det finns inget mer att göra" finns det hur mycket som helst att göra på Kraftens Hus.

– Rent vetenskapligt tittar vi på vad vi kan lära oss av denna typ av patientdrivna innovationer, om det finns en hållbar process i detta som kanske kan leda fram till kommande nationella strategier.

UNDERLÄTTA SAMVERKAN

– Vi undersöker också hur olika välfärdsorganisationer kan samarbeta för att ge ett bättre stöd. Det behövs en plattform för att vi ska kunna överbrygga de organisatoriska mellanrummen. Kraftens Hus är ett exempel på hur man kan underlätta samverkan mellan alla instanser i en cancerpatients liv. Idag hänger det inte alltid ihop, rätt information når inte ut till alla berörda idag. Rent konkret finns det ak-

tuella siffror som visar att sjukfrånvaron ökar hos närstående till cancersjuka, fortsätter Andreas Hellström, som förstås hoppas att detta blir mer än ett pilotprojekt.

– Vi har fått stöd av Vinnova för social innovation, uppmärksammats internationellt och nominerats till en rad olika priser. Självklart hoppas vi att vår samverkansmodell, som är den enda i sitt slag i Sverige, ska kunna leva vidare och inspirera andra.

Han påpekar att gruppen cancerberörda ökar stadigt både i Sverige och resten av västvärlden.

– Detta är ett delat välfärdsproblem och vi är alla en del av lösningen.

Måla, skriva, baka eller bara fika och prata. På Kraftens Hus träffas man för att samla kraft tillsammans.

”Jag kraschade totalt”

May Ekeröth, 53 år, undersköterska, Borås:

”För tre år sedan fick jag diagnosen bröstcancer. Under behandlingstiden hade jag önskat att få träffa en och samma läkare istället för nya hela tiden. Under cytostatikabehandlingen fick jag erbjudande om en kontaktsjuksköterska men även där var det en ny person varje gång. Nu har jag dock fått en stabil kontaktsjuksköterska som tar hand om mina frågor och har koll på eventuella vidare kontroller.

Efter strålningsperioden behövde jag en kurator, min energi tog helt slut och jag kraschade totalt. På inrådan av kuratorn gick jag med i en fatigue-grupp och det hjälpte lite. Tyvärr finns inte den möjligheten kvar längre på sjukhuset. Sedan jag blev uppsagd från mitt arbete som undersköterska har jag arbetstränat på Kraftens Hus på halvtid och nu har jag fått en projektanställning. Jag är också frys- och bakansvarig och stortrivs här.”

”Det här ger mig energi”

Leine Persson Johansson, 49 år, elektriker, Sexdrega:

”Jag fick min diagnos 2013, spridd lungcancer. Då var jag 44 år och mamma till två små barn. Under utredningen på öron-näsa-halsmottagningen fick jag reda på att jag hade elakartad cancer men de visste inte var. När jag blev remitterad vidare till lungkliniken släppte ÖNH mig helt trots att det tog flera veckor innan jag fick tid på lungkliniken. Jag blev inte erbjuden något som helst stöd och detta blev några av de värsta veckorna i mitt liv. Under hela cytostatikabehandlingen kände jag mig så ensam och utlämnad. Det finns ingen lungcancerförening där jag bor och jag insåg redan från start att jag behövde mer stöd. Första året efter diagnosen var helt fruktansvärt. Orsaken till att jag har klarat mig så här länge är att min cancerform orsakas av en speciell mutation och tydligen svarar jag väldigt bra på min medicin.

Jag har inte jobbat på fem år och är oerhört tacksam över att ha fått kontakt med Kraftens Hus. Det ger mig energi att vara här någon gång i veckan, vi stöttar och förstår varandra. Jag sitter i styrelsen nu och för mig känns det meningsfullt att ha en uppgift, att kunna hjälpa andra i samma situation som jag själv.”

”Ger och får kraft”

Berit Engström, 66 år, pensionerad kurator, lungkliniken, Borås:

”Min roll här är lite dubbel. Jag har själv haft bröstcancer för 20 år sedan och jag har en man som är multisjuk. Så jag är både patient och anhörig. Det var min kollega Carina Mannefred som ’head-huntade’ mig hit. Jag är här en gång i veckan, hjälper till lite på målarverkstaden och planerar att dra igång samtalsgrupper som jag gärna vill delta i själv. Det är viktigt att träffa andra som har upplevt samma sak som man själv, det anser jag vara den främsta nyttan med Kraftens Hus. Som anhörig och före detta cancersjuk får jag hjälp och kraft här och jag ger också hjälp och kraft till andra, både genom mina egna erfarenheter och min profession.

”En viktig mötesplats”

Pia Bredegård, 51 år, verksamhetsutvecklare IT, Västra Götalandsregionen:

”Jag insjuknade i bröstcancer 2012 och jag funderar ofta på varför just min cancerresa gick så pass bra. Behandlingen funkade bra och jag fick all tänkbar hjälp med olika typer av rehabilitering för att komma på fötter igen, massage och även annat. Självklart önskar jag att alla ska få det lika bra som jag hade det och det var en av anledningarna till att jag kom med i det här projektet från början, som patientföreträdare. Detta är ju ett sätt att bidra till en förbättring.

Nu när Kraftens Hus-projektet kommit en bit på väg ser vi att det som vi kom fram till i förstudien håller. Det har blivit den viktiga, aktivitetsfyllda mötesplats som både vi och de tillfrågade patienterna hade tänkt oss. Det är närmare tre år kvar till utvärdering och slutrapport men vi ser redan värdet av detta.”

”Gick rakt in i väggen”

Emelie Ogenbag, 32 år, säljare, Göteborg:

”För fyra år sedan fick jag bröstcancer. Behandlingen var bra och eftersom jag har en tolvårig dotter fick jag en kura-torskontakt direkt. Men när den medicinska behandlingen var klar släppte de mig bara och då gick jag rakt in i väggen. För mig har det varit väldigt tufft att komma tillbaka till en vardag. En biverkan av min medicinering är att jag har fått kronisk neuropatisk smärta som är ganska svår att leva med.

Jag har fått gräva fram all tänkbar hjälp med rehabilite-ring själv. Tack vare en föreläsning på RCC (Regionalt can-cercentrum) kom jag i kontakt med Kraftens Hus. Jag har varit med från starten och arbetstränar nu här två dagar i veckan vilket är oerhört givande för mig. Tror också att det kan vara positivt för nya, unga besökare att träffa och prata med en jämnårig person som har gått igenom samma sak.”

”Lätt att prata här”

Bernt Valter Johansson, 65 år, ventilationstekniker, Dalsjöfors:

”Jag fick min dödsdom för 15 år sedan. Det var då jag fick min första cancerdiagnos och nu har jag lungcancer för tredje gången sedan 2003. Min nuvarande behandling, intravenös hormonbehandling, fungerar och förutom klåda och torra hudfläckar emellanåt mår jag riktigt bra. Det svåraste för mig har varit att berätta om min sjukdom för mina tre barn.

Jag har varit på Kraftens Hus från starten och tycker det är jätteroligt att komma hit ungefär en gång i veckan, trots att jag egentligen är något av en ensamvarg. Det är så lätt att prata med alla här. Jag har aldrig haft något direkt behov av rehabilitering, min metod är att skriva av mig. Jag har skrivit ned mina tankar sedan jag blev sjuk och jag har även blivit publicerad.”

TEXT: EVELYN PESIKAN
FOTO: JOHANNA SVENSSON

